

PRÓF Í VERÐBRÉFAVIÐSKIPTUM

I. HLUTI

Íslensk réttarskipun og Evrópuréttur, fræðikerfi lögfræðinnar

Prófnúmer próftaka:

Námsgrein til prófs: Íslensk réttarskipun og Evrópuréttur, fræðikerfi lögfræðinnar (65%)
ATH. Prófið er tvískipt: Íslensk réttarskipun og Evrópuréttur, fræðikerfi lögfræðinnar (65%), ágríp úr réttarfari (35%).

Prófdagur: 30. október 2017 Kl.: 16:00 til 20:00

Próftími alls: 4 klst. Prófblöð vegna þessa hluta prófsins (þ.m.t. forsíða): 4

Leyfileg hjálpargögn: Lög og reglugerðir Fylgiblöð: Engin

Leiðbeiningar: Lestu spurningarnar vel áður en þú svarar og farðu vandlega yfir úrlausnir áður en þú skilar þeim inn. Ekki er ætlast til að próftakar láti kalla til umsjónarmann prófs, en gera má ráð fyrir að hann komi tvisvar á prófstað, á fyrstu og síðustu klukkustund próftíma. Með prófstað er átt við auglýstan prófstað verðbréfavíðskiptaprófs.

Ef prófið fer fram í tölvuveri er úrlausnum skilað á rafrænu formi.

Ef prófi er skilað í Excel forriti skal sýna alla útreikninga og lita þá Excel-reiti sem innihalda svör gula.

SÝNA BER SKILRÍKI VIÐ UPPHAF PRÓFS.

ÖLL PRÓFBLÖÐ OG ALLAR PRÓFARKIR SKAL SKILMERKILEGA AUÐKENNA MEÐ PRÓFNÚMERI.

Í LOK PRÓFS SKAL PRÓFBLAÐI OG LAUSUM PRÓFÖRKUM SKILAÐ.

VANDAÐU FRÁGANG.

GANGI ÞÉR VEL.

1. Raunhæft verkefni (17,5%)

Í dómi Hæstaréttar 16. mars 2017 í máli nr. 418/2016 voru atvik þau að bóndi nokkur krafðist þess að ógiltur yrði úrskurður fjarskiptayfirvalda um að honum yrði á grundvelli laga um fjarskipti gert á sinn kostnað að færa nánar tiltekinn hluta rafmagnsgirðingar á jörð sinni úr stað, en niðurstaða fjarskiptayfirvalda var reist á því að girðingin truflaði símsamband um símalínu í eigu fjarskiptafyrirtækis sem lá að hluta í gegnum jörð bóndans. Fyrir lá að bóndinn reisti rafmagnsgirðinguna árið 1981 og að símalínan var lögð um jörð hans tveimur árum síðar. Í málinu reyndi á túlkun 2. mgr. 64. gr. laga nr. 81/2003 um fjarskipti þar sem kemur meðal annars fram að liggi fyrir að rafföng eða raflagnir [svo sem rafmagnsgirðingar] valdi skaðlegri truflun á rekstri fjarskiptavirkis sé Póst- og fjarskiptastofnun heimilt að beina til eiganda þeirra fyrirmælum um að hann grípi á eigin kostnað til viðeigandi úrbóta án tafar. Í eldri lögum um sama efni, sbr. 4. mgr. 71. gr. laga nr. 81/2003, sem 2. mgr. 64. gr. leysti af hólmi, var kveðið svo á að lægi fyrir að tæki, raflagnir, pípur, leiðslur eða því um líkt yllu truflun á rekstri fjarskiptavirkis væri fjarskiptafyrirtæki heimilt að krefja eiganda slíks búnaðar um tafarlaugar úrbætur, en ella gæti það gert nauðsynlegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir truflunina.

Hæstiréttur féllst á kröfur bóndans, meðal annars með svofelldum rökstuðningi:

*„Eins og áður var lýst átti núgildandi 2. mgr. 64. gr. laga nr. 81/2003, sbr. 9. gr. laga nr. 34/2011, að mestu hliðstæðu í 4. mgr. 71. gr. fyrrnefndu laganna, sem felld var brott með 10. gr. þeirra síðarnefndu. Bæði fyrir og eftir þessar breytingar hefur 71. gr. laga nr. 81/2003 tekið samkvæmt fyrrsögn sinni til verndar fjarskiptavirkja. Þegar horft er til einstakra núgildandi málsgreina þessarar lagagreinar er ljóst að þær snúa í öllum tilvikum að því að vernda fjarskiptavirki, **sem þegar eru fyrir hendi**, fyrir röskun af framkvæmdum eða annars konar aðgerðum, sem síðar koma til. Ekki eru efni til annars en að líta svo á að þessu til samræmis hefði átt að skýra áðurnefnda 4. mgr., sem nú er fallin brott úr lagagreininni, á þann hátt að henni hafi verið ætlað að sporna við truflunum á rekstri fjarskiptavirkis af völdum raflagna, pípa eða leiðslna, **sem síðar yrðu lagðar**. Í orðalagi 2. mgr. 64. gr. laga nr. 81/2003 kemur hvergi skýrlega fram að reglan þar hafi að þessu leyti víðtækara gildissvið en eldri reglan, sem hún leysti af hólmi, þannig að hún gæti nú náð meðal annars til raffanga og raflagna, sem voru þegar fyrir hendi áður en fjarskiptavirki varð til. Gagnvart þeim aðstæðum, sem uppi eru í málinu, myndi slík skýring á orðalagi þessa ákvæðis að auki skerða réttindi stefnda, sem varin eru af 1. mgr. 72. gr. stjórnarskrárinnar, enda væri honum þá ekki aðeins gert að sæta með lögum almennri skerðingu á eignarréttindum sínum, svo sem heimilt er í þágu almannahagsmuna, heldur jafnframt að bera kostnað af skerðingunni.“*

Útskýrið, með rökstuddum hætti, forsendur Hæstaréttar út frá þekkingu ykkar á lögskýringum.

Það athugast að úrlausn verkefnisins krefst hvorki þekkingar á tilvitnuðu hæstaréttarmáli sem slíku né á þeim lögum sem þar er vísað til.

2. Ritgerð (15,0%)

Svarið *annað hvort* spurningu A eða B.

- A) Lýsið helstu reglum sem gilda um meðferð mála (málsmeðferðarreglur) fyrir stjórnvöldum.
- B) Gerið grein fyrir helstu réttarheimildum íslensks réttar, þ.m.t. innbyrðis réttthæð þeirra.

3. Raunhæft verkefni (17,5%)

A heldur því fram að bætur sem henni eru ákvarðaðar samkvæmt lögum nr. 100/2007 um almannatryggingar (almenn lög) séu of lágar og krefst hærri bóta. Til stuðnings kröfum sínum vísar hún í *fyrsta lagi* til þess að samkvæmt 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrár skal öllum sem þess þurfa tryggður í lögum réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika, og telur hún lög nr. 100/2007 ekki fullnægja þeim áskilnaði. Dómstólar séu bærir til að ákvarða henni sanngjarnar bætur, þrátt fyrir fyrirmæli 2. gr. stjórnarskrár um þrískiptingu ríkisvaldsins, þ.m.t. um að Alþingi fari með löggjafarvaldið. Í *annan stað* vísar hún til þess að bætur þær sem hún fær greiddar

séu í ósamræmi við skuldbindingar íslenska ríkisins samkvæmt þjóðréttarsamningi, sem hefur að vísu ekki verið lögfestur að íslenskum rétti. Í þriðja lagi telur hún að finna megi kröfum sínum stað í reglugerð, útgefinni af ráðherra, en þess er að gæta að reglugerðinni verður ekki fundin stað í almennum lögum, hvorki um efni né heimild til setningar hennar.

Takið rökstudda afstöðu til ofangreindra atriða út frá þekkingu ykkar á réttarheimildafræðum. Reifið dóma í dæmaskyni eftir því sem kostur er.

4. Tengingar (5,0%)

Athugið eftirfarandi:

- (i) Hver rétt tenging vegur 1,25%.
- (ii) Dregið er frá 0,625% fyrir hverja ranga tengingu.
- (iii) Sé látið hjá líða að tengja jafngildir það rangri tengingu.
- (iv) Aðeins einn valmöguleiki í hverri tengingu er réttur.

EES-réttur	Ráðgefandi álit
Reglugerðir	Lóðrétt bein réttaráhrif/réttarverkan
Tilskipanir	Lárétt og lóðrétt bein réttaráhrif/réttarverkan
ESB og EES-réttur	Skaðabótaábyrgð

5. Krossar (10,0%)

Athugið eftirfarandi:

- (i) Hver kross vegur 1,0%.
- (ii) Dregið er frá 1,0% fyrir hvert rangt svar.
- (iii) Sé látið hjá líða að svara telst svarið hvorki rétt né rangt.
- (iv) Aðeins einn svarmöguleiki telst réttur.

1. Af íslenskri dómaframkvæmd má ráða að röð réttarheimildanna er ekki með öllu óundanþæg.

- ☐ Rétt
- ☐ Rangt

2. Með ytra samhengi lagaákvæðis er meðal annars átt við lögskýringargögn.

- ☐ Rétt
- ☐ Rangt

3. Klár samsvörun er á milli hlutrænna lögskýringarkenninga (áherslu á texta laganna), textaskýringar og rýmkandi lögskýringar.

- ☐ Rétt
- ☐ Rangt

4. Af jafnræðisreglu stjórnsýsluréttar leiðir að fordæmi eru ávallt bindandi réttarheimild að íslenskum rétti.

- ☐ Rétt
- ☐ Rangt

5. Beiting lögjöfnunar og gagnályktunar myndi jafnan leiða til sitthvorrar/andstæðrar niðurstöðu.

- ☐ Rétt
- ☐ Rangt

6. Ef í dómi segir að „skýra verði lagaákvæði með hliðsjón af eðli máls“, þá bendir slíkt til þess að eðli máls sé réttarheimild sem niðurstaða er reist á fremur en lögskýringarsjónarmið.

- ☐ Rétt
☐ Rangt

7. Unnt er að leggja fram breytingatillögu á stjórnarskrá og samþykkja á sama löggjafarþingi, án þess að komi til þingrofs.

- ☐ Rétt
☐ Rangt

8. Á Íslandi ríkir lýðræðisskipulag, þótt það segi hvergi berum orðum í stjórnarskránni.

- ☐ Rétt
☐ Rangt

9. Úrskurðarvald dómstóla gagnvart framkvæmdarvaldinu sætir engum takmörkunum og geta dómstólar meðal annars tekið nýjar efnisákvarðanir og/eða breytt ákvörðunum sem stjórnvöld hafa tekið án nokkurra takmarkana.

- ☐ Rétt
☐ Rangt

10. Mannréttindasáttmáli Evrópu væri að öllu leyti án þýðingar að íslenskum rétti, hefði honum ekki verið veitt lagagildi með lögum nr. 62/1994.

- ☐ Rétt
☐ Rangt